

## РЕЦЕНЗИЯ

върху научните трудове на гл. ас. д-р **ДИМИТЪР ТОДОРОВ ДИМИТРОВ**, представени за участие в обявеният от СУ „Св. Кл. Охридски“ конкурс за **ДОЦЕНТ** по научно направление 4.4. Науки за Земята (Социална и икономическа география – география на транспорта и комуникациите)

**Рецензент:** проф. д-р Борис Тодоров Колев

### **I. Данни за конкурса**

Конкурсът, за заемане на академичната длъжност „доцент“ по научно направление 4.4. Науки за Земята (Социална и икономическа география – география на транспорта и комуникациите), е обявен по предложение на Катедра „Социална и икономическа география“ при ГГФ на СУ „Св. Кл. Охридски“ и последователни положителни решения на Факултетния съвет на ГГФ и Академичния съвет на СУ. Обнародван е в Държавен вестник, бр. 51/27 юни 2017 г. Документи за конкурса е подал един кандидат – гл. ас. д-р **ДИМИТЪР ТОДОРОВ ДИМИТРОВ**. Не са установени законови или процедурни нарушения по отношение на конкурса.

### **II. Данни за кандидата**

Кандидатът за участие в обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „Доцент“ **ДИМИТЪР ТОДОРОВ ДИМИТРОВ** е роден на 11.01.1961 г. в гр. Априлци, Ловешка област. Средното си образование през периода 1975-1979 г. получава в Природо-математическата гимназия - Ловеч, висшето си образование (1982–1987 г.) - в СУ „Св. Кл. Охридски“ по специалност „социално-икономическа география“, с втора специалност „история“. От 1991 до 1994 г. е редовен аспирант, а след това до 1999 г. е „научен сътрудник“ в Географския институт при БАН. Заедно с това от 1994 до 1998 г. е привлечен за хоноруван преподавател (асистент) в Катедра „Социално-икономическа география“ на ГГФ на СУ „Св. Кл. Охридски“. Едновременно с този ангажимент през периода 1995 – 1998 г. е бил и хоноруван асистент в ЮЗУ „Н. Рилски“ в Благоевград. През 1999 г. постъпва на като „асистент“ в ГГФ, като постепенно израства до „главен асистент“. От тогава до сега заема тази академична длъжност в Катедра

„Социално-икономическа география” при факултета. Междувременно с това е оценена неговата научна квалификация и извън университета, защото от 2001 г. до 2005 г. е привлечен на работа в 39 Народно събрание на длъжността „старши експертен сътрудник”. Димитър Димитров като докторант на самостоятелна подготовка към Катедра „Социално-икономическа география” успешно защити през 2016 г. дисертация на тема „Влияние на транспортната инфраструктура върху регионалното развитие на Североизточна България: ситуационен анализ, оптимизационен модел и средносрочна прогноза“.

Участникът в конкурса има общ трудов стаж по специалността 32 години, 3 месеца и 23 дни към 3.07.2017 г. (Уверение № 303/3.07.2017 г., издадено от Сектор „Личен състав” на СУ”Св. Кл. Охридски”).

Като преподавател в Катедра „Социално-икономическа география” на ГГФ гл. ас. д-р Димитър Димитров води следните лекционни курсове и семинарни занятия: 1. Основи на териториалната организация на стопанството; 2. Социално-икономическа география на България; 3. Теоретична география; 4. География на транспорта и икономическите връзки; 5. Планиране и регионална политика; 6. Местно самоуправление и регионална политика; 7. Географски базис на инфраструктурата; 8. Самоорганизация и управление на природно-териториалните системи; 9. Устойчиво развитие; 10. Еколого-устойчиво развитие; 11. Инфраструктура и управление на територията; 12. Устойчиво развитие на регионите; 13. Местно самоуправление. От 2001 до 2005 г. неговата научна подготовка и квалификация е оценена високо и като „старши експертен сътрудник” в 39 НС е представял свои оценки и становища по редица законопроекта. За нуждите на законотворчеството е разработвал възлагани регионални анализи и прогнози. Тук трябва да посоча, че чрез тази своя дейност участникът в конкурса е извършвал непосредствено прилагане на географски знания и професионална компетентност, а това оценявам и като разширяване на приложното поле на социалната и икономическата география в обществено-икономическия живот на страната.

Научните интереси на гл. ас. д-р Д. Димитров са предимно в областта на географията на транспорта, транспортната инфраструктура, форми на териториална организация на транспорта в България, проблеми регионалното развитие и регионалната политика на страната, административно-териториалното устройство на България и трансграничното сътрудничество. Ползва руски и английски език, има добра компютърна грамотност. Член е на Българското географско дружество.

### **III. Обща характеристика на научните публикации:**

Представените за рецензиране 35 трудове, разработени и публикувани от гл. ас. д-р Д. Димитров структурирам по следния начин: 1. Самостоятелна монография на тема: „Регионалното развитие и регионалната политика в България: състояние, тенденции, модели, инструменти” (подготвена и рецензирана за печат). 2. Статии и студии в научни списания, сборници от научни форуми и публикации в Годишника на СУ”Св. Кл. Охридски” – 32 броя. 3. Други публикации на географска тематика – 2 броя. Има 4 публикации в чужбина, в Македония и Сърбия. Публикациите му на английски език са 4, а останалите са на български език. Прави впечатление, че практически всички публикации на д-р Димитров са самостоятелни, което е доказателство за възможностите му сам да извършва научни изследвания главно в областта на географията на транспорта и цялата свързана с нея проблематика.

Представената монография „Регионалното развитие и регионалната политика в България: състояние, тенденции, модели, инструменти” представлява обхванен синтез на досегашните научни търсения на кандидата. В книгата си авторът е анализирал и представил не само фактическото положение и проблемите на регионалното развитие и регионалната политика, но е изразил свои компетентни мнения и препоръки за тяхното усъвършенстване.

В представените статии и студии компетентно са анализирани различни страни от състоянието и проблемите на транспорта и транспортната политика на страната. Те, според мен, могат да се отделят в няколко групи:

1. Форми на териториална организация на транспорта - № 1, 5, 33. В тях са представени анализи и оценки, както за състоянието, така и някои прогнозни разчети за по-ефективното функциониране и организация на този отрасъл.

2. Публикации, посветени на европейските транспортни коридори, разклонения на които преминават през територията на нашата страна - № 8, 9, 11. Тази група обхваща анализи на много важната роля и значение на тези коридори за цялостното функциониране на националната транспортна мрежа и система, защото чрез тях България по-тясно се интегрира в цялостния транспортен механизъм на европейската интеграция. За разлика от прекаленият оптимизъм на други автори, д-р Димитров трезво оценява и някои възможни рискове в това отношение – публикации № 8 и 9.

3. Публикации свързани с формирането и провеждането на регионалната политика и произтичащото от нея за регионалното развитие - № 16, 17, 21, 26, 29, 30, 31, 34. Логично, анализите и изводите от публикациите от тази група са сред най-съществената част на монографията на участника в конкурса.

4. Статии обхващащи ролята на транспорта за трансграничното сътрудничество на България - № 10, 13, 19, 20. Отчитайки ролята, значението и динамиката на европейските интеграционни процеси в Европейския съюз, в тази група публикации д-р Димитров обоснова е анализирал, както проблемите, така и не използваните, все още, съществуващи възможности за трансграничното сътрудничество със съседни на България страни, независимо от това, че не всички са членки на съюза. Това е важна проблематика, тъй като разширяването на това сътрудничество е от съвсем непосредствено значение за транспортно-икономическите връзки със съседите от първи ранг.

5. Публикации в които се анализират и проблеми на икономическото райониране и влиянието му върху административно-териториалното устройство и провеждането на регионалната политика на страната -№ 17, 19, 21, 31, 32, 33, 34. Въпросите, свързани с икономическото райониране на България не са само теоретични конструкции. През последните години тази проблематика се подценява и се приема за остаряла в условията на пазарната икономика. А такива изследвания са много полезни, защото отчитането на териториалните различия в демографския, природния и икономическия потенциал в отделните части на страната дават много полезна информация за управление на протичащите териториални процеси. Д-р Димитров справедливо обръща внимание на тези проблеми и ги подлага на географски анализ.

6. Изследвания посветени на конкретни проблеми в някои изоставаци в социално-икономическото си развитие райони - № 18, 19, 26. В тях се разглеждат конкретни проблеми свързани с депопулацията, бедността и други въпроси, оказващи негативно влияние за тяхното изоставане спрямо средните равнища за страната.

Има и публикации, които не могат да се включат в отделените от мен групи, но са ценни, защото засягат проблеми, чието поставяне не съм срещал в научната географска литература в нашата страна. Такава е статията № 22 в приложения списък на тема „Модел за регионална организация на спешната медицинска помощ в България”. Това е много и постоянно актуален въпрос пред вид сегашното състояние на организацията на тази изключително важна социална дейност.

Навсякъде при този преглед на представените за рецензиране трудове прави впечатление, освен широката географска подготовка и компетентност, включването и на действащата нормативна уредба. Това е резултат от работата на участника в конкурса в законотворческата дейност на Народното събрание. Той умело е използвал тази уникална възможност, която му е позволила да анализира изследваните явления и процеси, не само в тяхното географско проявление, но и да ги свързва в свои конкретни

виждания и препоръки. В повечето географски изследвания не се засяга юридическата материя, в чиито условия и законови рамки протичат съответните отрасли и териториални процеси. С публикациите си авторът е излязъл от това положение, което повишава значението на неговите изследователски търсения и постигнатите резултати.

Неизчерпателният списък на откритите цитирания на трудове на участника в конкурса са 23 броя.

Друго обстоятелство, което прави впечатление, е големият брой използвани библиографски източници. Това показва широката осведоменост на автора по отношение на изследваните проблеми. Личи доброто познаване, не само на националната нормативна уредба, но и на съответните документи на Европейския съюз, между които има тясна връзка по силата на ал. 4 от чл. 5 от Конституцията на Република България.

#### **IV. Научни и научно-приложни приноси:**

**Първата група** приноси, според мен, обхваща:

**Теоретико-методологически въпроси** като изясняване на някои понятия в географията на транспорта и свързаните с това близки изследователски области – публикации № 1, 2, 12, 15.

**Втората група** съдържа, също по мое мнение, повече научно-приложни и направо приложни приноси:

-анализ на влиянието на развитието на транспорта и транспортната инфраструктура върху регионалното развитие и трансграничното сътрудничество – публикации № 6, 8, 10, 11, 18;

-предложени: модел за пространствено развитие на транспортната инфраструктура и нейното функционално-йерархично обвързване с цел постигане на устойчиво развитие на регионите в страната - публикации № 21, 33; обоснован на пространствен модел за организацията на спешната медицинска помощ в България – публикация № 22; обоснован функционален модел, делегиращ по-големи правомощия на местните органи на властта по отношение на действията им при справяне с бедствия, аварии, както и при управлението на кризи от природен и техногенен

характер – публикация № 25; аргументира се необходимостта от нов модел на териториално самоуправление при който по-широко да се вземат пред вид съществуващи и/или бъдещи ограничителни фактори – публикация № 32; собствен модел за ново административно-териториално деление на страната – публикация № 32.

В останалите, не споменати до тук публикации, също се съдържат различни приноси елементи, но посочените от мен са достатъчни, за да се установи високата професионална подготвеност и компетентност на д-р Димитров като учен, както и уменията му да я прилага в своите изследвания и преподавателска практика.

Научните приноси на гл. ас. д-р Д. Димитров са постигнати в резултат на самостоятелни и целенасочени научни търсения. Те значително обогатяват научното теоретично познание, а също така и практическите подходи и инструменти в следните области: географията на транспорта и транспортната инфраструктура; формирането и провеждането на регионалната политика и регионалното развитие; усъвършенстването на трансграничното сътрудничество; обосновава и предлага собствен модел за ново административно-териториално деление на България; изясняване на ролята на икономическото райониране на страната в съвременните социално-икономически условия;

#### **V. Критични бележки и препоръки:**

В процеса на рецензирането се откриха и някои грешки, основните от които които, следва да отбележа:

- технически грешки в текстовете за авторските приноси;
- многословно и излишно подробна формулировка на някои от приносите;
- да се извърши по-прецизно редактиране на текста на подготвената за печат монография.

- препоръчвам на д-р Д. Димитров да сравни сегашното състояние на изследваните от него проблеми с това в предприсъединителния период за членство в ЕС, т.е. до края на 2006 г.

Направените забележки не са се отразили върху качествата на рецензираната научна продукция, върху която по същество нямам забележки.

**Заключение:**

*Въз основа на представените от мен анализи и оценки, както и поради това, че приемам представените научни приноси и имайки предвид личните си впечатления от съвместната ни работа в Географския институт при БАН правя следните изводи:*

*- научните публикации на гл. ас. д-р Димитър Тодоров Димитров и неговата преподавателска дейност отговарят на предвидените в ЗРАСРБ и Правилника за приложението му изисквания за заемането на академичната длъжност „Доцент”.*

*- препоръчвам на Уважаемите членове на Научното жури да вземат решение за предлагането на участника в обявения конкурс гл.с. д-р Димитър Тодоров Димитров да бъде докладван на Факултетния съвет на ГГФ на СУ”Св. Кл. Охридски” с предложение за заемане на академичната длъжност „Доцент” по Научно направление 4.4. Науки за Земята (Социална и икономическа география – география на транспорта и комуникациите).*

18.10.2017 г., гр. СОФИЯ

Рецензент:

проф. д-р Борис Колев